

Födelsedagen

- funderingsfrågor och diskussion om vänskap

Ämne: svenska, svenska som andraspråk

Årskurs: 7-9, gymnasiet, vux och SFI

Lektionstyp:

Lektionsåtgång: 1-4

Introduktion

Lektionen utgår från boken Födelsedagen av Marjaneh Bakhtiari. Födelsedagen är en charmig och lite sorgsen berättelse om Dawod som ska fira ännu en födelsedag i Sverige, men ingen i Sverige vet om att han fyller år. Men sedan börjar han prata på riktigt med sin jobbkompis Amir. Lektionen innehåller funderingsfrågor samt ett underlag för diskussion om vänskap. Diskussionunderlaget om vänskap är gemensamt för lektionerna till LL-förlagets böcker Resväskan, Vän sökes, Födelsedagen och En dag i paradiset.

Funderingsfrågor

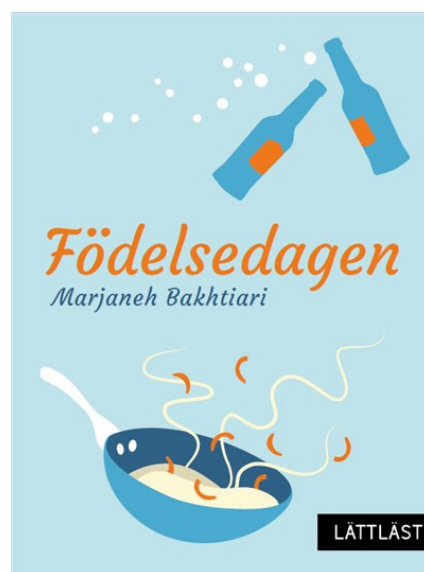
Frågorna kan användas som en kontroll av att man har förstått det man läst.

För många frågor kan störa läsningen, en del frågor passar bra ensamma som en mer fördjupande uppgift.

Använd dem efter eget huvud och lust.

Dawod Nabizadeh ska snart fira ännu en födelsedag i Sverige. Han är egentligen för gammal för att göra en grej av det. Men han kan inte låta bli att sucka när han tänker på att ingen annan vet att han fyller år.

- Brukar du fira din födelsedag?
Tycker du att det viktigt med födelsedagar?
Hur skulle det kännas om ingen kom ihåg eller brydde sig om din födelsedag?

MTM:s skolwebb

mtm.se/skola

För bara en omtänksam människa
vill få andra att skratta
och få dem på bättre humör, tycker Dawod.

- Att få andra att skratta är en sorts omtänksamhet, finns det andra sätt man kan visa att man är en omtänksam människa? Vilka då?

Och Dawod tycker återigen
att det är svårt att se
om Amir skämtar eller menar allvar.
Dawod gör som han brukar göra
i sådana situationer.
Han ler försiktigt
och undviker att se Amir i ögonen.

- Hur brukar du göra i sådana situationer, när du inte riktigt vet om någon skojar.

Om man inte har en födelsedag
är det som om man inte riktigt syns,
tänker Dawod.
Som om han för varje ensam födelsedag
har blivit lite mindre synlig.
Till och med för sig själv.

- Förstår du hur Dawod tänker?

Han lägger en klick smör i wokpannan
och ler nöjt när det börjar fräsa.
De skålar, och resten av tiden i köket
gör Dawod med glädje, ja, tacksamhet,
precis allt Amir säger att han ska göra.

- Varför tror du att Dawod med sådan glädje gör allt som Amir säger.

– Fast om du frågar mig
ska man inte tänka så mycket på sådant.
De är där. Vi är här.
Det här är vårt liv nu.
Ingen idé att ha dåligt samvete.
Jag menar, det är ju bara öl.

- Håller du med Amir? Varför, varför inte?

När boken är slut verkar Dawod och Amir börjat bli vänner.

- Vilken sorts vänner tror du att de kommer att bli?
- Hur kommer de att prata med varandra?
- Vad kommer de att göra?
- Kommer de att vara vänner för alltid?
- Hur ser deras vänskap ut ett år efter bokens slut?

Oo Ghaitaa

Låten som Dawod vill höra, Farhad Darya som sjunger Oo Ghaitaa finns på YouTube.
https://www.youtube.com/watch?v=_7YDn-33u0I med engelska undertexter.

Vänskap

LL-förlagets böcker Resväskan Vän sökes, Födelsedagen och En dag i paradiset handlar alla om att hitta en vän eller hitta någon att tycka om.

Inledning

Be eleverna komma med förslag på vänskap från film och böcker.

För att starta diskussionen kan man till exempel visa de bilder som ingår i lektionen.

- Merry och Pippin från Sagan om ringen.
- Ron, Harry och Hermione från Harry Potter filmerna.
- Vanessa, Anna-Karin, Ida, Rebecka, Minoo och Linnéa - häxorna från Engelforstriologin
- Sherlock Holmes och Watson
- Soldaterna från E-kompaniet i Band of Brothers

Ge gärna ett eget exempel för att få igång eleverna.

Skriv upp exemplen så att alla ser dem.

Diskussion 1

När eleverna kommit på sina vänskapskombinationer får de diskutera i mindre grupper:

- Varför är dessa personer vänner?
- Är de lika som personligheter
- Vem skulle eleven vilja vara vän med.

Diskussion 2

Nästa steg är sedan att i grupperna ge exempel på vad som i deras verklighet är att vara en god vän. Inled gärna med något/några egna exempel för att få igång eleverna.

Varje grupp skriver ned vad man kommit fram till.

Resultaten redovisas för hela klassen.

AMIR

Amir har alltid en åsikt och en kommentar att leverera. Han får ofta Dawod att skratta åt sådant som han inte trodde man kunde skratta åt. Det här gör att Dawod tänker mer med värme på Amir än på någon annan arbetskamrat som han någonsin jobbat med.

För bara en omtänksam människa vill få andra att skratta och få dem på bättre humör, tycker Dawod.

Men Dawod har ändå svårt att avgöra om Amir verkligen menar det han säger eller om han bara är ironisk. Det verkar som om Amir ibland inte förväntar sig ett svar även om han formulerar en mening som en fråga.

Dawod undrar då om ett skratt är det enda Amir är ute efter. Det finns dagar då Dawod undrar om Amir vill få honom att skratta av omtanke eller om det bara är av gammal vana. Att skratten kanske betyder mer för Amir än för Dawod.

Amir träffar ju inte lika många människor som Dawod gör. När gästerna kommer är Amir alltid i köket. Han har ingen att berätta något för då. Ingen att roa.

De började jobba ungefär samtidigt på restaurangen och känner inte varandra så väl än.

Dawod tycker att han är duktig på att läsa av människors ansikten.

Om han själv får säga det tycker Dawod att han är *väldigt* duktig på att se på någons ögon om den personen är snäll eller inte.

Han kan framför allt se om folk är hederliga. Om det går att lita på dem eller om han bör vara försiktig i deras närhet.

Han har helt enkelt en talang för att veta saker om människor bara genom att titta på dem. Det var en talang som kom väl till pass under hans långa resa från staden Ghazni till Helsingborg i Sverige och sedan från Helsingborg till Malmö.

Amir har ett ansikte som är svårt att läsa av. Dawod börjar tro att det kanske är omöjligt att *se* på Amirs ansikte vilken sorts människa han är.

Amir har smala läppar som nästan försvinner när han ler.

Som om de gömmer sig.

Hans ögon är så runda att han ser ut som ett oskyldigt barn eller en hundvalp. Kindbenen är så markerade att de påminner om fotomodellerna på de stora reklamaffischerna i staden.

För varje kroppsdel som gör att Amir ser snäll ut, finns det någon annan del som får Dawod att tvivla på det. Och ingenting blir tydligare eller enklare att avgöra när Amir pratar.